

13. Svystun V. I. Polikultura kompetentnist viiskovosluzhbovtisia yak subiekta diialnosti z pidtrymannia mizhnarodnoho myru i bezpeky [Multicultural competence of a military serviceman as a subject of activities to maintain international peace and security]. *Problemy osvity*. 2019. Vyp. 92. S. 154–158.
14. Yahupov V. V. Viiskova psykhologhiia: metodolohiia, teoriia ta praktyka [Military psychology: methodology, theory and practice]: pidruchnyk. Kyiv: Psyhobook, 2023. 517 s.
15. Yahupov V. V., Kapinus O. S. Teoretychni ta metodychni aspekty formuvannia profesiinoi subiektnosti maibutnikh ofitseriv [Theoretical and methodological aspects of the formation of professional subjectivity of future officers]: navchalno-metodychnyi posibnyk. Zhytomyr: PP "Ievro-Volyn", 2020. 240 s.
16. Yahupov V. V. Metodolohichni osnovy kompetentnisnoho pidkhodu do profesiinoi pidhotovky ofitseriv zapasu [Methodological foundations of the competence approach to the professional training of reserve officers]. *Problemy osvity*. 2019. № 91. S. 325–331.
17. Yahupov V. V. Teoriia i metodolohiia viiskovo-pedahohichnykh doslidzhen: pidruchnyk dlia slukhachiv universytetu ta maibutnikh doktoriv filosofii [Theory and methodology of military-pedagogical research: a textbook for university students and future doctors of philosophy]. Kyiv: NUOU, 2019. 440 s.
18. Parreira A., Pestana M., Oliveira P. Assessing educational leadership: a competence-complexity based test. *Ensaio: aval. pol. públ. Educ.* 2018. № 26. P. 890–910.
19. Pihlainen V., Kivinen T., Lammintakanen J. Management and leadership competence in hospitals: a systematic literature review. *Leadersh Health Serv (Bradf Engl)*. 2016. № 29 (1). P. 95–110.

УДК 378.14

DOI 10.25128/2415-3605.23.1.28

ОЛЕНА ДУБРОВСЬКА

<https://orcid.org/0000-0002-0019-9895>

olena54937@gmail.com

ад'юнкТ

Національний університет оборони України

проспект Повітрофлотський 28, м. Київ

СУЧАСНИЙ СТАН СФОРМОВАНОСТІ ДІАГНОСТУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ – ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ І СПОРТУ

Представлено результати констатувального етапу педагогічного експерименту щодо сформованості діагностувальної компетентності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту. Охарактеризовано рівні сформованості їх діагностувальної компетентності – низький, достатній, середній і високий. Дослідження проводилося з майбутніми фахівцями фізичної підготовки і спорту навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України. З'ясовано, що на когнітивному і методичному компонентах майбутні фахівці фізичної підготовки і спорту мають низький рівень сформованості. Сформованість ціннісно-мотиваційного компонента показує, що головною цінністю нині, для кожного військовослужбовця є його сім'я, служіння своїй державі. Обґрунтовано, що є необхідність у формуванні теоретичних знань щодо методів, методичних прийомів, методик, засобів діагностування фізичної підготовленості та готовності військовослужбовців. Відсутні практичні знання щодо навичок і вмінь застосування методів, методичних прийомів, методик оцінювання фізичної підготовленості та готовності військовослужбовців. Сформованість суб'єктного компонента знаходиться на низькому рівні, курсанти, не всі бачать себе в майбутньому офіцерами, суб'єктами діагностувальної діяльності, майбутніми начальниками фізичної підготовки і спорту. Систематизація результатів на констатувальному етапі експерименту засвідчило, що теоретичні та практичні діагностувальні вміння, навички та здатності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту недостатньо сформовані та потребують упровадження додаткових педагогічних умов для цілеспрямованого формування їх діагностувальної компетентності у ВВНЗ.

Ключові слова: експеримент, сформованість, діагностувальна компетентність, майбутні фахівці фізичної підготовки і спорту, констатувальний педагогічний експеримент, критерії, рівні, методи дослідження.

PhD Candidate
National Defense University of Ukraine
28 Povitroflotskyi Avenue, Kyiv

CURRENT STATE OF FORMATION OF DIAGNOSTIC COMPETENCE OF FUTURE OFFICERS - SPECIALISTS IN PHYSICAL TRAINING AND SPORTS

The relevance of the problem of forming diagnostic competence of future specialists in physical training and sports can be confirmed in our case by an experimental study. Accordingly, we conduct the ascertaining pedagogical experiment, which will allow us to confirm the relevance of our study experimentally. This makes it possible to develop the methodology of the formative experiment. Thus, the ascertaining stage of the pedagogical experiment is aimed at establishing the actual state of formation of diagnostic competence of future specialists in physical training and sports. The aim of the article is to determine the state of formation of diagnostic competence in future officers – specialists in physical training and sports at the ascertaining stage of the pedagogical experiment. The article presents the results of the ascertaining stage of the pedagogical experiment on the formation of diagnostic competence of future specialists in physical training and sports. The levels of formation of their diagnostic competence are characterized as low, sufficient, average and high. The research was carried out with the future specialists of physical training and sport of the educational-scientific institute of physical training and sports-health technologies of the National University of Defense of Ukraine.

It was found that on the cognitive and methodological components, the future specialists of physical training and sports have a low level of formation. The formation of the value-motivational component shows that the main value now, for each serviceman is his family, service to his state. It is substantiated that there is a need for the formation of theoretical knowledge of methods, methodological techniques, techniques, means of diagnosing the physical preparedness and readiness of servicemen. There is a lack of practical knowledge concerning the skills and abilities of applying the methods, methodological techniques, techniques of evaluating the physical preparedness and readiness of servicemen. The formation of the subjective component is at a low level; unfortunately, not all cadets see themselves in the future as officers, subjects of diagnostic activities, future supervisors of physical training and sports. The systematization of the results at the ascertaining stage of the experiment showed that theoretical and practical diagnostic skills, skills and abilities of future specialists in physical training and sports are not formed enough and require the introduction of additional pedagogical conditions for the purposeful formation of their diagnostic competence in military universities.

Keywords: *experiment, formation, diagnostic competence, future specialists of physical training and sports, assertory pedagogical experiment, criteria, levels, research methods.*

З початком повномасштабного вторгнення російської армії 24 лютого 2022 р. в Україну кардинально змінилася політична ситуація в нашій державі. Війна актуалізувала й загострила низку педагогічних проблем, серед яких найголовнішим є цінності, що формують ставлення до світу, до держави та її незалежності. Прагнення росії здійснити геноцид проти української нації позначилися на цінностях майбутніх офіцерів ЗСУ – фахівців фізичної підготовки і спорту (далі – майбутні фахівці фізичної підготовки і спорту). Найважливішою рисою кожного майбутнього офіцера має бути сформована професійна компетентність, національна свідомість, наявність патріотичних почуттів до рідної землі, свого народу.

Так, для з'ясування фізичної підготовленості і готовності майбутніх офіцерів в умовах навчально-бойової та бойової діяльності для виконання завдань за бойовим призначенням, необхідним є обов'язкове систематичне діагностування їх фізичних здатностей. Відповідно, реалії сьогодення показують, що необхідно в першу чергу формувати діагностувальну компетентність майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту, це є одним із головних умов їх успішної військово-професійної та фахової діяльності, а її сформованість є необхідною складовою їх діагностувальної діяльності як майбутніх начальників фізичної підготовки і спорту.

Актуальність проблеми формування діагностувальної компетентності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту можливо підтвердити в нашому випадку експериментальним дослідженням. Відповідно, проводимо констатувальний педагогічний експеримент, який дозволить експериментальним шляхом підтвердити актуальність нашого дослідження. Це дає можливість розробити методіку формувального експерименту.

Таким чином, констатувальний етап педагогічного експерименту спрямований на встановлення дійсного стану сформованості діагностувальної компетентності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту.

Нами проаналізовані наукові праці з таких важливих педагогічних проблем: основні положення фізичного виховання військовослужбовців (Г. П. Грибан, М. Ф. Пічугін, В.М. Романчук), запровадження компетентнісного підходу у професійну освіту (Дж. Равен, Н. Г. Ничкало, В. І. Свистун, В. В. Ягупов та ін.); діагностувальна діяльність педагогів (В. М. Галузяк, Г. О. Гац, К. Інгенкампа, Мк Елвані, І. П. Підласий та ін.). Формуванню та розвитку професійній компетентності військових фахівців значну увагу приділяють Г. М. Артюшин, О. В. Діденко, О. Л. Тракалюк; методологія науково-педагогічних досліджень займалися С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук та ін. Узагальнення та систематизація наукових джерел свідчить, що система фізичного виховання майбутніх фахівців фізичної підготовки недостатньо ефективна (Т. Ю. Круцевич, О. Т. Литвин, Н. В. Москаленко). Розв'язанням проблеми діагностування фізичної підготовленості військовослужбовців в ЗСУ займалися А. А. Балдецький, Г. П. Грибан, С. М. Жембровський, О. В. Петрачков, К. С. Пронтенко та ін.

Водночас аналіз та узагальнення наукових праць дають змогу наголошувати про розрізненість наукових підходів, а також про те, що діагностувальна діяльність майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту залишається недостатньо досліджуваною науково-педагогічною проблемою.

Мета статті – визначити стан сформованості діагностувальної компетентності у майбутніх офіцерів – фахівців фізичної підготовки і спорту на констатувальному етапі педагогічного експерименту.

Одним із головних завдань, що постала нині перед системою фізичного виховання у вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ) України, є зміцнення здоров'я майбутніх фахівців, підвищення рівня їх загальної і спеціальної фізичної підготовленості, бути здатними використовувати на практиці засоби фізичної підготовки. Відколи триває російська воєнна агресія, в Україні проблема щодо формування військово-професійної компетентності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту стала нагальною. Війна внесла свої корективи. А також залишилася актуальною потреба покращення системи перевірки та оцінювання фізичної підготовленості військовослужбовців відповідно до бойових дій, які ведуться у нашій державі.

На сучасному етапі функціонування ЗСУ майбутні фахівці фізичної підготовки мають бути здатними проводити об'єктивне діагностування результативності фізичної підготовленості усіх категорій військовослужбовців, мати сформовану систему діагностувальних знань, умінь і навичок, а також професійно важливі діагностувальні якості, що складає базову основу їх діагностувальної діяльності у сфері фізичної підготовки і спорту військовослужбовців. Надійну підвалину реалізації ними посадових компетенцій складає їх діагностувальна компетентність як організаторів фізичної підготовки та спорту в військовій частині. У зв'язку з цим її формування у них є актуальною теоретичною і прикладною проблемою у професійній педагогіці. Власне її сформованість, як свідчить військовий досвід, є запорукою їх успішної фахової діяльності з урахуванням конкретних навчальних і бойових завдань певних військових частин [4]. «Найскладнішим завданням кожного наукового дослідження, будь-якого явища чи процесу вважається – діагностування. Оскільки головною вимогою до дослідження є наявність надійних критеріїв і показників, де відображається рівень знань, умінь і навичок майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту» [3, с. 71].

Так, І. С. Плохута у результаті аналізу наукових напрацювань виокремлює такі прояви та характеристики діагностувальної компетентності педагогів: здатність до використання сучасних методів, методик, технологій і засобів педагогічної діагностики [5]. У зв'язку з цим в методиці військово-педагогічного експерименту маємо описати систему прийомів, методів, принципів та засобів, які використовуються для експериментального дослідження.

Результати педагогічних вимірювань, які виконані за допомогою діагностувального інструментарію, завжди супроводжуються певною похибкою, яку викликають його недосконалість, а також різні обставини проведення вимірювань. Тому «проведене дослідження має бути обов'язково підкріплене статистичними показниками вірогідності, надійності, репрезентативності, без яких наукова робота справлятиме враження лише суб'єктивних міркувань автора та не матиме потрібного практичного значення» [10, с. 84].

Для формування діагностувальної компетентності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту слід розуміти, що являє собою педагогічний експеримент. Це один із основних методів наукового дослідження в сфері фізичного виховання військовослужбовців, в

якому спостереження та вивчення явища здійснюється за допомогою доцільно підібраних або відповідно створених умов. «Військово-педагогічний експеримент – це метод дослідження, який полягає у спеціальній організації експериментальної діяльності дослідників з метою перевірки й обґрунтування наперед розроблених теоретичних педагогічних припущень чи гіпотез» [10, с. 86]. І тоді, якщо гіпотеза знаходить своє обґрунтоване підтвердження в військово-педагогічній практиці, то офіцер-дослідник робить відповідні теоретичні узагальнення і висновки. Це надає йому можливість активно впливати на досліджуваний об'єкт – педагогічні, психологічні та інші явища, процеси. Як правило, потреба в активному втручанні виникає тоді, коли дослідницькі завдання, поставлені дослідником, вимагають створення експериментальної ситуації, яку в звичних умовах необхідно чекати якийсь час.

Зважаючи на вищевикладене, військово-педагогічний експеримент є тим шляхом, за яким були проведені певні дії дослідження – методи, коли науковець отримує шанс створювати дослідницьку ситуацію згідно зі сформульованою гіпотезою, певним активізувати чи нейтралізувати цю ситуацію. При можливості, «активізувати чи нейтралізувати дію певних чинників експериментального впливу, варіювати експериментальні умови протікання, наприклад, військово-педагогічного процесу в різних – стаціонарних, польових, навчально-бойових – умовах з певною категорією респондентів, має можливість системно та цілеспрямовано спостерігати за розвитком педагогічних явищ та їх реєструвати за допомогою різних прийомів, способів і приладів» [10, с. 349–350].

Відтак спочатку дізнаємося первинний стан сформованості досліджуваного предмета – сформованість діагностувальної компетентності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту – курсантів першого та четвертого курсів. Мета – з'ясування рівнів її сформованості та в проведенні їх аналізу перед запровадженням педагогічних умов її формування.

Аналіз її сформованості, беручи до уваги методологічних вимог суб'єкт-суб'єктного, системного, контекстного та компетентнісного підходів до військово-професійної та фахової підготовки майбутніх начальників фізичної підготовки і спорту військових частин, здійснювався за компонентами діагностувальної компетентності – ціннісно-мотиваційним, когнітивним, методичним, індивідуально-психічним і суб'єктним. Ці компоненти комплексно охоплюють всю їх діагностувальну діяльність – від з'ясування її цінностей до сприйняття самого себе суб'єктом діагностувальної діяльності [7].

Нами на основі врахування особливостей, специфіки, цілей, завдань, змісту, функцій і результатів фахової та військово-професійної діяльності майбутніх начальників фізичної підготовки і спорту військових частин, зазначено перелік критеріїв і показників оцінювання сформованості їх діагностувальної компетентності – ціннісно-мотиваційний (комплекс цінностей і мотивацій діагностувальної діяльності), інтелектуальний (теоретичні та практичні знання щодо своєї діагностувальної діяльності), процесуальний (володіння методичними прийомами, методами, методиками та засобами діагностування), психологічний (комунікативність, принциповість, толерантність, об'єктивність) і рефлексивний (сприйняття себе як суб'єкта діагностувальної діяльності) [4]. Вони використовувалися на констатувальному етапі педагогічного експерименту з метою з'ясування рівнів її сформованості. Відповідно, на попередньому етапі, на основі отриманих результатів проведення експерименту необхідно провести такі дії: 1) провести аналіз освітньої програми та узагальнити по важливості їх військово-професійну підготовку з урахуванням діагностувальної функції як майбутніх начальників фізичної підготовки і спорту у військових частинах; 2) обґрунтувати, як має проходити формування в них діагностувальної компетентності у ВВНЗ; 3) визначити та підготувати експериментальні групи для проведення констатувального етапу експерименту.

Генеральна сукупність нашої категорії досліджуваних становить 45 курсантів станом на 2023 р. Це курсанти чотирьох курсів навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України. Таким чином, генеральна сукупність і відповідно і вибірка достатньо невелика. У зв'язку з цим у констатувальному експерименті брали участь 25 курсантів – першого (14) і четвертого (11) курсів. Беремо до уваги, якщо вибірка доволі незначна, то бажано проводити послідовний педагогічний експеримент [10, с. 356–357]. Відповідно після його проведення встановлюємо наявність статистично-значущих відмінностей у рівнях сформованості діагностувальної

компетентності першого та четвертого курсів. За основу визначення стану її сформованості було покладено розроблену нами методика за відповідними критеріями [4], що здійснено з урахуванням змісту діагностувальної функції у військовій частині як суб'єкта фахової діяльності [4].

За ціннісно-мотиваційним, психологічним і рефлексивним критеріями – це існуючі в педагогіці методики.

За інтелектуальним критерієм – авторська методика; тест на визначення рівнів сформованості знань респондентів Інструкції з фізичної підготовки в системі МО України; авторська методика; тест на визначення рівнів сформованості теоретичних і практичних знань щодо діагностування фізичної підготовленості та готовності військовослужбовців; авторська методика; тест щодо методів, методичних прийомів, методик і засобів визначення рівнів сформованості знань щодо засобів діагностування фізичної підготовленості та готовності військовослужбовців.

За процесуальним критерієм – авторська методика «Діагностувальні навички і вміння у сфері фізичної підготовки і спорту військовослужбовців»; квазіпрофесійні ситуації на з'ясування практичних діагностувальних навичок і вмінь застосування методик, методичних прийомів, методів оцінювання фізичної підготовленості та готовності військовослужбовців; авторська методика; тест на з'ясування сформованості навичок і вмінь застосування засобів діагностування фізичної підготовленості та готовності військовослужбовців.

Ці методики запропоновані для опрацювання двома способами: електронним і паперовим варіантами (посилання, на базі програмного забезпечення для опитування Google Форми, що входить до складу безкоштовного пакету програмного забезпечення). Для проведення констатувального етапу експерименту заходимо за посиланнями (наприклад <https://forms.gle/w9ce4N8yjUjnBdt37>) і відпрацьовуємо відповідно кожен методика почергово. Для створення форми потрібен тільки акаунт Google. Після кліку кожен фахівець переходить у опитувальник (рис. 1).

Інструкція: Будьте уважні. Працюйте швидко. Вам потрібно уважно прочитати запитання та надати відповідь, яка співпадає з Вашою думкою, оцінкою та з вимогами Інструкції з фізичної підготовки в системі Міністерства оборони України.

Тест 3.1.

elena54937@gmail.com (не зв'язано)
Змінити обліковий запис

*Обов'язкове поле

1. Під час здачі нормативу, стало спірне питання щодо виконання фізичної вправи. Проведіть діагностування вмінь і виконання техніки під час виконання вправи «підйом силою на перекладині».

а) вис хватом зверху. Підтягнутись, перевести одну руку в упор ліктем вниз, не затримуючись, подати плечі вперед, поставити в упор ногу, розгинаючи руки, вийти в упор. Опуститись у вис будь-яким способом (положення вису й упору фіксується кожного разу на прямих руках упродовж 3 с). Дозволяється виходити в упор одночасно на обидві ноги, перехоплюватись кистями вздовж перекладини, згинати та розводити руки, відхилити тіло від нерухомого (вертикального) положення. Дозволяється чіплятись за перекладину підборіддям. Рахунок оголошується кожного разу у положенні вису. Зараховується кількість правильних повторень. Час на виконання вправи - до 3 хв.;

б) вис хватом зверху. Підтягнутись, перевести дві руки в упор ліктем вгору, не затримуючись, подати голову вперед, поставити в упор другу ногу, розгинаючи руки, вийти в упор. Опуститись у вис будь-яким способом (положення вису й упору фіксується кожного разу на прямих руках упродовж 4 с). Забороняється

Рис. 1. Вікно для опитування в Google Формі (тест).

Після опрацювання усіх питань тесту необхідно натиснути кнопку «Надіслати» (рис. 2).

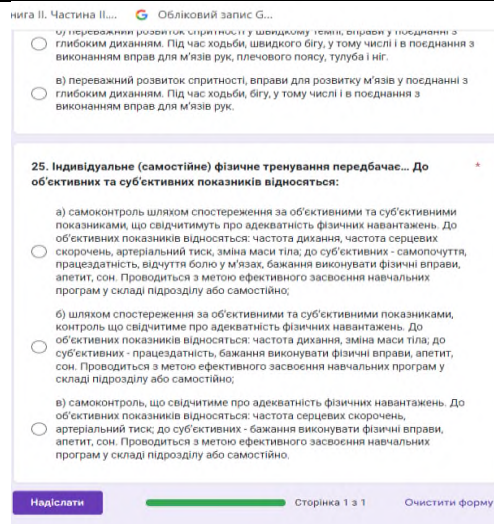

Рис. 2. Вікно для опитування закінчення відповіді в Google Формі (тест).

Отримані відповіді до кожної форми зберігатимуться в таблиці окремим аркушем без додаткових налаштувань (рис. 3).

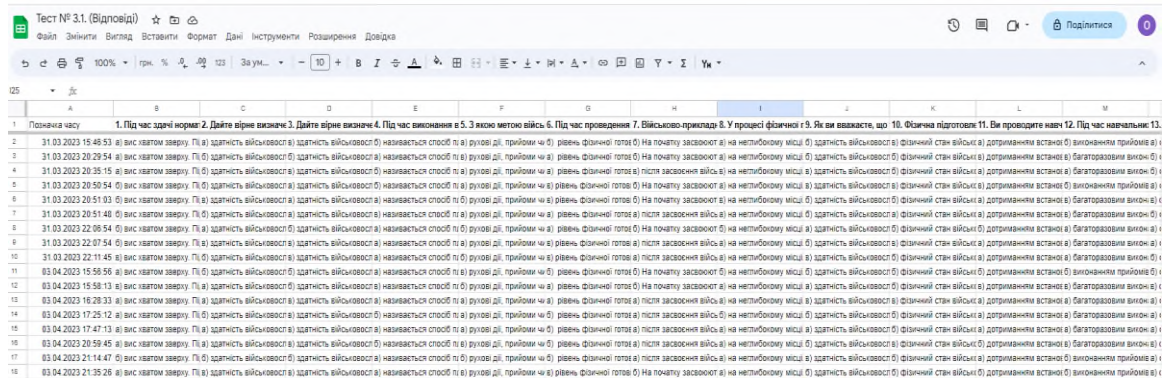

Рис. 3. Вікно з отриманими відповідями в Google Формі (тест).

Маємо варіант зручного аналізу: результати опитування автоматично формуються у вигляді графіків. З кожного питання отримуємо графік (рис. 4).

Рис. 4. Вікно з отриманим графіком в Google Формі (тест).

Це дійсно зручний і доступний спосіб отримання відповідей на наш діагностувальний інструментарій, де автоматично проводяться розрахунки середніх результатів сформованості діагностувальної компетентності майбутніх офіцерів. Усі відповіді зберігаються у формі на Google Диску.

Проведені розрахунки середніх результатів сформованості діагностувальної компетентності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту за обраними методиками оцінювали за чотирма

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА

рівнями сформованості – низький, достатній, середній і високий. Для зручності опрацювання статистичних результатів педагогічного експерименту всі результати узагальнили зі 100 бальною шкалою оцінювання.

Аналіз результатів нарахування балів такий: від 90–100 балів – високий рівень; від 70–89 балів – середній; від 60–69 балів – достатній; 1–59 балів – низький. При визначенні рівнів сформованості відповідно за кожним переліченим компонентом діагностувальної компетентності майбутніх фахівців використовуємо формулу визначення середнього значення сукупності (1):

$$R_k = (p_1 + p_2 + p_3 + \dots) / N, \tag{1}$$

де: R_k – рівень сформованості компонента діагностувальної компетентності;

p_1, p_2, p_3 – показники компонента;

N – загальна кількість показників у відповідному компоненті.

При отриманні результатів констатувального етапу педагогічного експерименту щодо сформованості діагностувальної компетентності майбутніх фахівців фізичної підготовки використовуємо формулу, за якою визначали рівні сформованості її компонентів, які впливають на формування один одного (2):

$$I_{\text{комп.}} = (R_{\text{цм}} + R_k + R_m + R_{\text{ип}} + R_c) / 5, \tag{2}$$

де: $I_{\text{комп.}}$ – рівень сформованості діагностувальної компетентності;

$R_{\text{цм}}$ – рівень сформованості – за ціннісно-мотиваційним компонентом;

R_k – рівень сформованості – за когнітивним;

R_m – рівень сформованості – за методичним;

$R_{\text{ип}}$ – рівень сформованості – за індивідуально-психічним;

R_c – рівень сформованості – за суб'єктивним.

\bar{C}_i чотири рівні середніх результатів сформованості діагностувальної компетентності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту свідчать, наскільки у них вона сформована.

У процесі розрахунку рівнів сформованості $R_{\text{цм}}, R_k, R_m, R_{\text{ип}}, R_c$ проведеного експерименту результати кожного компонента першого та четвертого курсів сумуються та діляться на їх кількість, після чого отримуємо загальний рівень сформованості діагностувальної компетентності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту. Результати розрахунків за кожним компонентом представлені у таблицях № 1–5.

Для визначення рівнів сформованості ціннісно-мотиваційного компонента курсантів першого та четвертого курсів проведено тестування, а отримані результати висвітлені в таблиці № 1 та рисунку № 5, а саме: 1 курс складає 14,29 % (2к), 4 курс – 18,18 % (2к) низький рівень сформованості; 1 курс – 35,71 % (5к), 4 курс – 27,27 % (3к) – достатній; 1 курс – 42,86 % (6к), 4 курс – 45,45 % (5к) – середній; 1 курс – 7,14 % (1к), 4 курс – 9,09 % (1к) – високий.

Таблиця 1

Сформованість ціннісно-мотиваційного компонента

Зміст ціннісно-мотиваційного компонента	Курс	Усього осіб	Рівні сформованості							
			низький		достатній		середній		високий	
			осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
діагностувальні цінності	1	14	2	14,29	3	21,43	7	50	2	14,29
	4	11	1	9,09	3	27,27	5	45,45	2	18,18
діагностувальна мотивація	1	14	1	7,14	7	50,00	5	35,71	1	7,14
	4	11	3	27,27	2	18,18	5	45,45	1	9,09
діагностувальні цінності та мотивація	1	14	2	14,29	4	28,57	6	42,86	2	14,29
	4	11	2	18,18	3	27,27	5	45,45	1	9,09
За компонент	1	14	2	14,29	5	35,71	6	42,86	1	7,14
	4	11	2	18,18	3	27,27	5	45,45	1	9,09

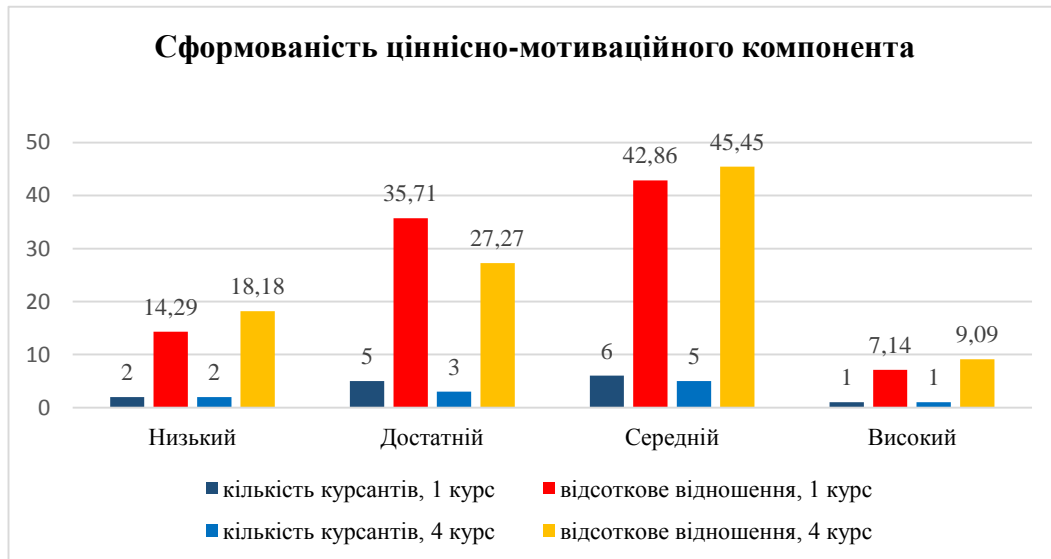

Рис. 5. Сформованість ціннісно-мотиваційного компонента діагностувальної компетентності.

Отже, цінності формують найголовніше для кожного – служіння своїй державі та народу України, особливо це питання гостро стоїть, коли іде війна у нашій державі. Як військовому професіоналу та фахівцю фізичної підготовки та спорту, ставлення до світу, керуватися ідеалами та цінностями, бути завжди принциповим незалежно від обставин. Цікава думка належить П. В. Вербицькій, яка зауважила, що «Кожне суспільство прагне виховати справжніх громадян, забезпечуючи їх основними суспільними цінностями, нормами і правилами співжиття, моделями соціальної поведінки» [1, с. 39]. Усе це визначається сформованою системою діагностувальних цінностей. Спостерігаємо, що війна спонукала курсантів як на першому, так і на четвертому курсах переосмислити цінності та пріоритети. Головною цінністю нині, для кожного офіцера є його сім'я, служіння своїй державі. Збільшилася в країні безмежна повага до Збройних Сил України. На цьому фоні, з урахуванням достатнього та середнього рівнів, можемо констатувати, що рівень сформованості ціннісно-мотиваційного компонента знаходиться на середньому рівні.

Для визначення рівнів сформованості когнітивного компонента першого та четвертого курсів розроблені авторські методики, а отримані результати висвітлені в таблиці № 2 та рисунку № 6, а саме: 1 курс – 57,14 % (8к), 4 курс – 27,27 % (3к) низький рівень сформованості; 1 курс – 35,71 % (5к), 4 курс – 45,45 % (5к) достатній; 1 курс – 7,14 % (1к), 4 курс – 18,18 % (2к) середній; 1 курс – 0,00 % (0к), 4 курс – 9,09 % (1к) високий.

Отже, з урахуванням низького та достатнього рівнів сформованості когнітивного компонента можемо констатувати, що майже у 80 % є необхідність формування теоретичних знань щодо методів, методичних прийомів, методик, засобів діагностування фізичної підготовленості та готовності військовослужбовців.

Для визначення рівнів сформованості методичного компонента діагностувальної компетентності курсантів першого та четвертого курсів розроблені авторські методики (ситуації), а отримані результати висвітлені в таблиці № 3 та рисунку № 7 – 1 курс – 71,42 % (10к), 4 курс – 45,45 % (5к) низький рівень сформованості; 1 курс – 21,43 % (3к), 4 курс – 27,27 % (3к) достатній; 1 курс – 7,14 % (1к), 4 курс – 18,18 % (2к) середній; 1 курс – 0,00 % (0к), 4 курс – 9,09 % (1к) високий.

Сформованість когнітивного компонента

Зміст когнітивного компонента	Курс	Усього осіб	Рівні сформованості							
			низький		достатній		середній		високий	
			осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
фахові діагностувальні знання в сфері фізичної підготовки і спорту в ЗСУ	1	14	8	57,14	5	35,71	1	7,14	0	0,00
	4	11	3	27,27	5	45,45	2	18,18	1	9,09
теоретичні та практичні знання у сфері діагностування фізичної підготовленості та готовності в/с	1	14	7	50,00	5	35,71	1	7,14	1	7,14
	4	11	1	9,09	6	54,54	3	27,27	1	9,09
методичні знання щодо методів, методичних прийомів, методик і засобів діагностування фізичної підготовленості та готовності в/с	1	14	9	64,28	4	28,57	1	7,14	0	0,00
	4	11	4	36,36	4	36,36	2	18,18	1	9,09
За компонент	1	14	8	57,14	5	35,71	1	7,14	0	0,00
	4	11	3	27,27	5	45,45	2	18,18	1	9,09

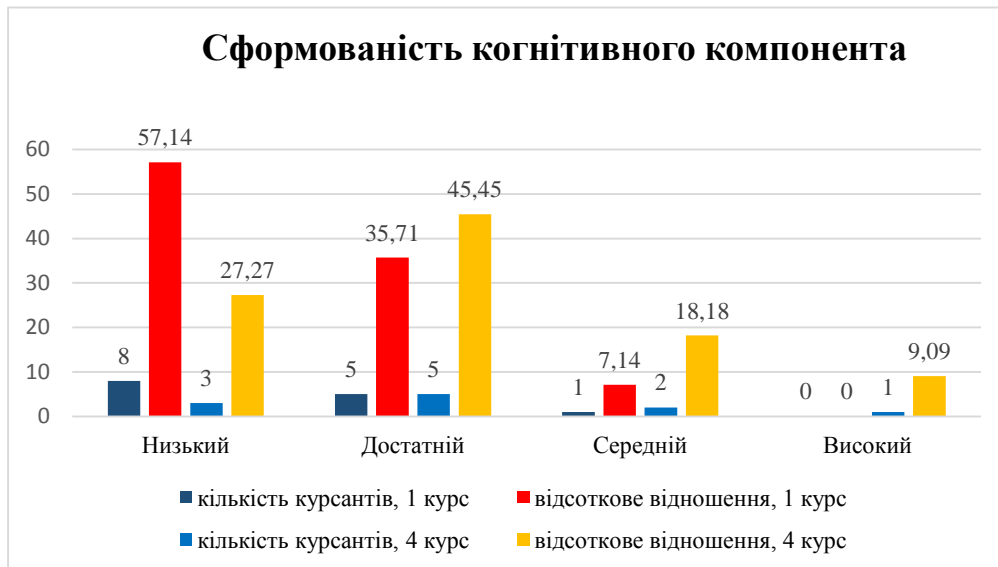

Рис. 6. Сформованість когнітивного компонента діагностувальної компетентності.

Сформованість методичного компонента

Зміст когнітивного компонента	Курс	Усього осіб	Рівні сформованості							
			низький		достатній		середній		високий	
			осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
діагностувальні навички та вміння в сфері фізичної підготовки і спорту в/с	1	14	10	71,42	3	21,42	1	7,14	0	0,00
	4	11	3	27,27	5	45,45	2	18,18	1	9,09
діагностувальні навички та вміння застосування методів, методичних прийомів, методик оцінювання фізичної підготовленості та готовності в/с	1	14	10	71,42	3	21,42	0	0,00	1	7,14
	4	11	6	54,54	2	18,18	2	18,18	1	9,09
методичні навички та вміння застосування засобів діагностування фізичної підготовленості та готовності в/с	1	14	11	78,57	2	14,28	1	7,14	0	0,00
	4	11	6	54,54	3	27,27	2	18,18	0	0,00
За компонент	1	14	10	71,42	3	21,43	1	7,14	0	0,00
	4	11	5	45,45	3	27,27	2	18,18	1	9,09

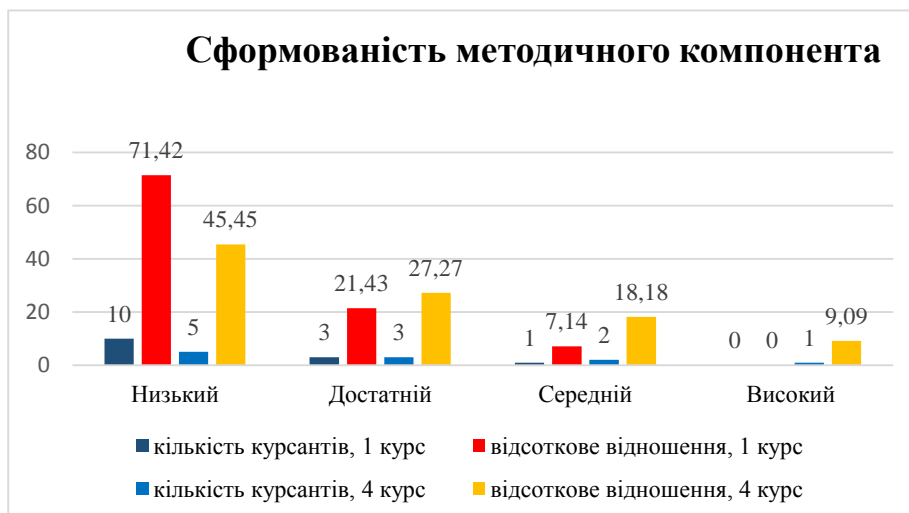

Рис. 7. Сформованість методичного компонента діагностувальної компетентності.

Отже, з урахуванням низького, тобто критичного рівня сформованості методичного компонента діагностувальної діяльності можемо констатувати, що у 90 % відсутні практичні знання щодо навичок і вмінь застосування методик, методичних прийомів, методів оцінювання фізичної підготовленості та готовності військовослужбовців. У зв'язку з такою тенденцією є гостра необхідність у цілеспрямованому використанні на практиці застосування методів,

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА

методичних прийомів, методик оцінювання фізичної підготовленості та готовності військовослужбовців.

Для визначення рівнів сформованості індивідуально-психічного компонента діагностувальної компетентності курсантів першого та четвертого курсів як майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту застосовані методики та тести на виявлення їх комунікативності, принциповості, толерантності та об'єктивності, а отримані результати висвітлені в таблиці № 4 та рисунку № 8 – 1 курс – 14,28 % (2к), 4 курс – 9,09 % (1к) низький рівень сформованості; 1 курс – 28,57 % (4к), 4 курс – 18,18 % (2к) достатній; 1 курс – 35,71 % (5к), 4 курс – 54,54 % (6к) середній; 1 курс – 21,42 % (3к), 4 курс – 18,18 % (2к) високий.

Таблиця 4

Сформованість індивідуально-психічного компонента

Зміст когнітивного компонента	Курс	Усього осіб	Рівні сформованості							
			низький		достатній		середній		високий	
			осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
комунікативність	1	14	2	14,28	2	14,28	7	50	3	21,42
	4	11	0	0,00	1	9,09	7	63,63	3	27,27
принциповість	1	14	1	7,14	5	35,71	5	35,71	3	21,42
	4	11	1	9,09	1	9,09	6	54,54	3	27,27
толерантність	1	14	2	14,28	4	28,57	5	35,71	3	21,42
	4	11	1	9,09	3	27,27	5	45,45	2	18,18
об'єктивність	1	14	4	28,57	4	28,57	4	28,57	2	14,28
	4	11	2	18,18	3	27,27	4	36,36	2	18,18
За компонент	1	14	2	14,28	4	28,57	5	35,71	3	21,42
	4	11	1	9,09	2	18,18	6	54,54	2	18,18

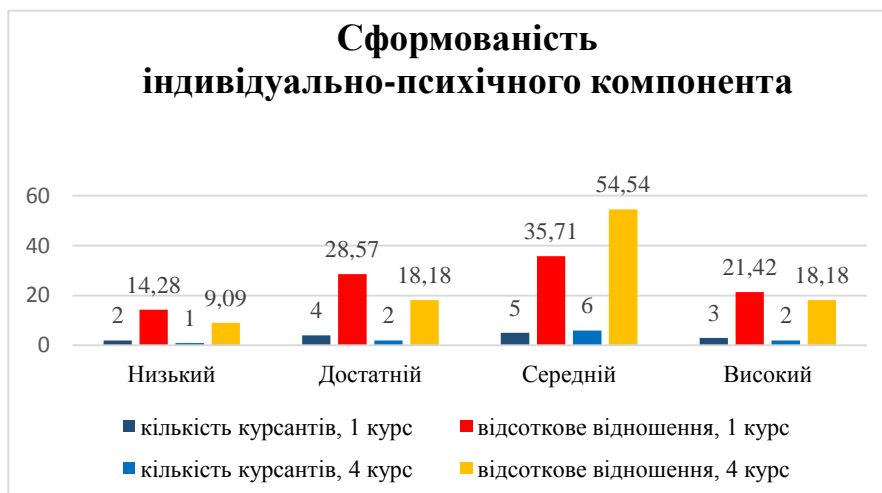

Рис. 8. Сформованість індивідуально-психічного компонента діагностувальної компетентності.

Такі результати дають змогу зробити висновок, що майбутнім фахівцям притаманні на достатньому середньому і високому рівні такі якості, як комунікативність, принциповість, толерантність і об'єктивність. Кожна критична ситуація, яка зараз триває в державі, та з якою стикається кожен військовослужбовець, є своєрідною перевіркою правильності дій кожного. Вміння об'єктивно реагувати на обставини, бути здатним залишатися принциповим незалежно від обставин, пристосовуватися до зміни, бути комунікативним та ніколи не забувати про толерантність. Ці якості вкрай важливі, бо вони необхідні для аналізу їх емоційного та психічного стану, оскільки вони впливають на фахову здатність майбутніх фахівців фізичної

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА

підготовки і спорту здійснювати успішні діагностувальні заходи в сфері фізичного виховання і спорту з військовослужбовцями.

Для визначення рівнів сформованості суб'єктного компонента діагностувальної компетентності першого та четвертого курсу майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту застосовані методики та тести на виявлення їх суб'єктності, відповідальності, самооцінки, рефлексивності, а отримані результати висвітлені в таблиці № 5 та рисунку № 9 – 1 курс – 57,14 % (8к), 4 курс – 36,36 % (4к) низький рівень сформованості; 1 курс – 21,42 % (3к), 4 курс – 27,27 % (3к) достатній; 1 курс – 14,28 % (2к), 4 курс – 27,27 % (3к) середній; 1 курс – 7,14 % (1к), 4 курс – 9,09 % (1к) високий.

Таблиця 5

Сформованість суб'єктного компонента

Зміст когнітивного компонента	Курс	Усього осіб	Рівні сформованості							
			низький		достатній		середній		високий	
			осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
суб'єктність	1	14	10	71,42	3	21,42	1	7,14	0	0,00
	4	11	4	36,36	3	27,27	3	27,27	1	9,09
відповідальність	1	14	6	42,85	3	21,42	3	21,42	2	14,28
	4	11	3	27,27	3	27,27	4	36,36	1	9,09
самооцінка	1	14	10	71,42	2	14,28	1	7,14	1	7,14
	4	11	5	45,45	3	27,27	2	14,28	1	9,09
рефлексивність	1	14	7	50	3	21,42	3	21,42	1	7,14
	4	11	3	27,27	4	36,36	3	27,27	1	9,09
за компонент	1	14	8	57,14	3	21,42	2	14,28	1	7,14
	4	11	4	36,36	3	27,27	3	27,27	1	9,09

Такі результати дають змогу зробити висновок, що майбутнім фахівцям не завжди притаманні такі якості як відповідальність за себе, своїх підлеглих, приймати відповідальні рішення. Курсанти, на жаль, ще не бачать себе суб'єктами діагностувальної діяльності, майбутніми начальниками фізичної підготовки і спорту. Ще не всі асоціюють себе з майбутнім – бути офіцером, фахівцем своєї справи. Відповідно й самооцінку вони дають не на належному рівні, не завжди здатні адекватно оцінювати власний рівень діагностувальної підготовленості, а також і важливість самостійно вирішувати завдання, приймати рішення в критичних ситуаціях, здатність об'єктивно здійснювати діагностувальну діяльність, прогнозувати власні дії, моделювати різні ситуації.

Отже, статистичний аналіз та узагальнення отриманих результатів свідчить, що на етапі констатувального експерименту щодо сформованості діагностувальної компетентності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту відображають достатньо критичний стан її сформованості, підтверджують актуальність обраної теми наукового дослідження. Зокрема спостерігаємо недостатню її сформованість – 1 курс – 54,54 %, 4 курсі – 27,27 % мають низький рівень сформованості; 1 курс – 36,36 %, 4 курс – 29,09 % достатній; 1 курс – 27,27 %, 4 курс – 32,72 % середній; 1 курс – 9,09 %, 4 курс – 10,90 % високий.

Відповідно, систематизація результатів на констатувальному етапі експерименту засвідчило, що теоретичні та практичні діагностувальні вміння, навички та здатності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту недостатньо сформовані та потребують упровадження додаткових педагогічних умов для цілеспрямованого формування їх діагностувальної компетентності у ВВНЗ.

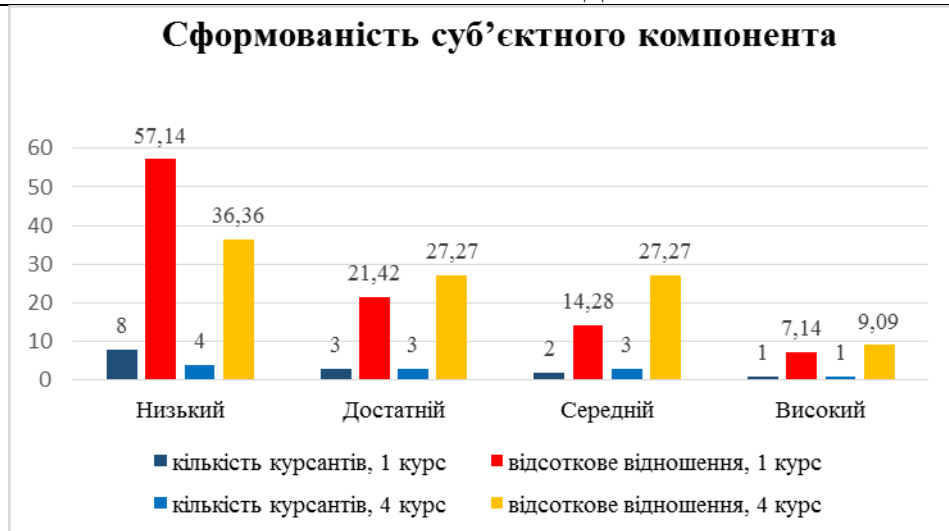

Рис. 9. Сформованість суб'єктного компонента діагностувальної компетентності.

З'ясовано, що рівні сформованості діагностувальної компетентності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту переважно знаходиться на низькому та достатньому рівнях. У зв'язку з цим необхідно запроваджувати додатково педагогічні умови, які будуть позитивно впливати на її формування. Відповідно, важливо вирішити такі педагогічні завдання: 1) провести аналіз освітньої програми та узагальнити по важливості їх військово-професійну підготовку з урахуванням діагностувальної функції, як майбутніх начальників фізичної підготовки і спорту у військових частинах; 2) обґрунтувати, як має проходити формування у майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту діагностувальної компетентності у процесі професійно-педагогічної підготовки у ВВНЗ; 3) визначити та цілеспрямовано запровадити у ВВНЗ педагогічні умови для її формування.

Наступним кроком проведення педагогічного експерименту є формувальний етап, на якому будуть впроваджуватися педагогічні умови формування діагностувальної компетентності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вербицька П. В. Понятійний апарат громадянського виховання особистості. Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки. 2009. Вип. 43. С. 39–44.
2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методологічні поради молодим науковцям. Київ; Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
3. Дубровська О. М. Вимірювання сформованості діагностувальної компетентності майбутніх фахівців фізичної підготовки і спорту: критерії та показники. Військова освіта. 2022. 2 (46). С. 70–79. DOI: <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2022-46/70-79>
4. Kyrychenko O. M., Yahupov V. V. Criteria and indicators for measuring the formation of diagnostic competence of future officers in the process of professional training. Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Pedagogical Sciences. 2022. Vol. 2. DOI 10.35433/pedagogy.2 (109).2022.133–158.
5. Ягупов В. В., Плохута І. С. Діагностувальна компетентність майбутніх докторів філософії: поняття, структура і зміст. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, X (103), Issue: 265, 2022 May, S. 47–54.
6. Ягупов В., Жембровський С. Перспективна система діагностування фізичної підготовленості військовослужбовців Збройних сил України: теоретико-методологічне обґрунтування. Військова освіта: зб. наук. пр. Національного університету оборони України. 2020. № 2 (42). С. 378–392. DOI: <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2020-2/378-392>
7. Yahupov V., Kyrychenko O. Diagnostic competence of future officers – specialists in speaking and sport of the armed forces of Ukraine: concepts, contents and content. Innovative Solutions In Modern Science. 2022. May № 1 (53). DOI: 10.26886/2414-634X.1(53)2022.2
8. Ягупов В. В., Кириченко О. М. Формування діагностувальної компетентності майбутніх офіцерів у процесі професійної підготовки. Актуальні проблеми розвитку службово-прикладних, традиційних і східних одноборств: зб. наук. праць за матеріалами XV міжнар. конференції. Харків, 2021. С. 145–146.

9. Ягупов В. В. Методологічні основи компетентнісного підходу до професійної підготовки офіцерів запасу. Проблеми освіти. 2019. № 92. С. 239–245.
10. Ягупов В. В. Теорія і методологія військово-педагогічних досліджень: підручник. Київ: НУОУ, 2019. 444 с.

REFERENCES

1. Verbytska P. V. Poniatiinyi aparat hromadianskoho vykhovannia osobystosti. Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnogo universytetu. Pedahohichni nauky. 2009. Vyp. 43. S. 39–44.
2. Honcharenko S. U. Pedahohichni doslidzhennia. Metodolohichni porady molodym naukovtsiam. Kyiv; Vinnytsia: DOV «Vinnytsia», 2008. 278 s.
3. Dubrovska O. M. Vymiriuvannia sformovanosti diahnostovalnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv fizychnoi pidhotovky i sportu: kryterii ta pokaznyky. Viiskova osvita 2 (46), 2022. S. 70-79. DOI: <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2022-46/70-79>
4. Kyrychenko, O. M., Yahupov, V. V. Criteria and indicators for measuring the formation of diagnostic competence of future officers in the process of professional training. Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Redagogical Sciences. 2022. Vol. 2 (109). DOI 10.35433/pedagogy.2(109).2022.133–158
5. Yahupov V. V., Plokhuta I. S. Diahnostovalna kompetentnist maibutnikh doktoriv filosofii: poniattia, struktura i zmist. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, X (103), Issue: 265, 2022 May, S. 47–54.
6. Yahupov V., Zhembrovskiy S. Perspektyvna systema diahnostuvannia fizychnoi pidhotovlenosti viiskovosluzhbovtsiv Zbroinykh syl Ukrainy: teoretyko-metodolohichne obgruntuvannia. Viiskova osvita: zb. nauk. pr. Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy. 2020№ 2 (42). S. 378–392. DOI: <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2020-2/378-392>
7. Yahupov V., Kyrychenko O. Diagnostic competence of future officers – specialists in speaking and sport of the armed forces of Ukraine: concepts, contents and content. Innovative Solutions In Modern Science. 2022. May № 1 (53). DOI: 10.26886/2414-634X.1(53)2022.2
8. Yahupov V. V., Kyrychenko O. M. Formuvannia diahnostovalnoi kompetentnosti maibutnikh ofitseriv u protsesi profesiinoi pidhotovky. Aktualni problemy rozvytku sluzhbovo-prykladnykh, tradytsiinykh i skhidnykh odnorstv: zb. nauk. prats za mat. KhV mizhnar. konferentsii. Kharkiv, 2021. S. 145–146.
9. Yahupov V.V. Metodolohichni osnovy kompetentnisnogo pidkhodu do profesiinoi pidhotovky ofitseriv zapasu. Problemy osvity. 2019. №92. S. 239-245.
10. Yahupov V. V. Teoriia i metodolohiia viiskovo-pedahohichnykh doslidzen: pidruchnyk. Kyiv: NUOU, 2019. 444 s.

УДК 377:81'243-051

DOI 10.25128/2415-3605.23.1.29

OKSANA BABIUK

<https://orcid.org/0000-0003-4088-9935>

babiuk.oksana@gmail.com

Candidate of Pedagogical Sciences

Viacheslav Chornovil Halytskyi Professional College

15 Khmelnytskyi str., Ternopil

CONTENT STRATEGIES OF TRANSLATORS' TRAINING IN COLLEGES

Translators training programs have been or are going to be introduced in some colleges at the level of professional junior bachelor, which can be explained by the increased demand for such specialists in different fields. The article studies the case of Viacheslav Chornovil Halytskyi Professional College which was among the first institutions that developed and introduced the professional junior bachelor program of translator training. The article identifies the peculiarities of professional translator training in colleges, grounds the most effective strategies of educational program and syllabus design; determines effective methods of professional translator training in colleges.

Three different design strategies are usually determined in modern literature – forward design, central design, and backward design. Forward design means developing a program/curriculum starting with content, then moving to process, and then to outcomes. Central design focuses first on the process and classroom methodology and then deals with content and outcomes. Backward design starts from outcomes and then determines content and process.

The analysis of professional translator training in colleges enabled the conclusions that backward design seems to be the most appropriate for education program development; forward and backward designs can be